

справ компанії на підставі дослідження результатів її діяльності. Фінансово-економічний стан підприємства відображає його конкурентну здатність, спроможність, надійність, кредитоспроможність, а також результативність застосування вкладеного власного капіталу організації.

Література

1. Діденко А. В. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства та шляхи його поліпшення. Молодий вчений. 2018. №40. С. 126-127. URL <https://moluch.ru/archive/226/52928/> (дата звернення: 22.03.2020).
2. Артюхова А. В., Литвин А. А. Анализ финансового состояния предприятия: сущность и необходимость проведения. Молодой ученый. 2015. № 11. С. 744–747.
3. Ширяева Г. Ф. Ахмадиев И. А. Сущность, цели и задачи оценки финансового состояния организации . ФЭН-Наука. 2015. № 7–8 (22–23). 15 с.

*Сервко О.О. – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Науковий керівник: Аверчев О.В. – доктор с-г наук, професор
Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон*

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ПРОСА В УКРАЇНІ

Україна має великий потенціал сільськогосподарського виробництва, яке спроможне надати велику кількість якісної сировини для харчової та переробної промисловості. Крупа в харчовому раціоні людини складає від 8 до 13 % загального споживання зернових. В нашій державі, що характерно для небагатьох країн світу, споживаються круп'яні продукти, вироблені з широкого переліку зернових культур, а саме: з вівса, ячменю, пшениці, кукурудзи, гороху. В окремих випадках на крупи переробляють сорго, чумизу, сочевицю та ін. Гречка, просо та рис – це основні круп'яні культури в Україні, тому що основну масу зерна цих культур використовують для виробництва крупи.

Просо – одна з основних круп'яних культур в світі. Цей яровий злак цінується за високі смакові якості зерна (пшоняної крупи). Він стійкий до посухи, є культурою короткого світлового дня та відрізняється швидкою вегетацією. Завдяки цим властивостям його часто висівають як пожнивну культуру.

Проте, в аграрному секторі України просо ніколи не займало провідної ролі серед сільськогосподарських культур. Це одна з основних круп'яних культур України, цінність якої визначається практично безвідходним використанням продуктів переробки в харчовій, кормовій, фармацевтичній, мікробіологічній, промисловій галузях виробництва, а також можливістю вирощування у післяжнивних та післяукісних посівах, що забезпечує отримання двох врожаїв і збільшення виходу продукції з

кожного гектара. У непереробленому вигляді просо застосовують як дуже цінний корм для тварин.

За дотримання технології вирощування воно дає зерна понад 50 ц/га – врожаї часто вищі, ніж інших зернових. У 2018 найменші посівні площі, обсяги виробництва і врожайність забезпечував рис.

У 2018 р. українські аграрії зібрали 80,5 тис. т. проса, що на 4,6% менше, ніж в попередньому році. Зокрема, сільськогосподарські підприємства виробили 52,0 тис. т. проса, що на 5,9% більше, ніж в 2017 р, а господарства населення – 28,5 тис. т. (-20,2%).

Зниження обсягу виробництва проса пов'язано як зі зменшенням посівних площ під ним, так і зі зниженням середньої врожайності. У минулому році під просо було відведено 54,8 тис. га, що на 2,3% менше, ніж в 2017 році. Середня врожайність знизилася на 2,7% і склала 1460 кг / га.

Аналіз ринку проса, згідно з дослідженням асоціації «Український клуб аграрного бізнесу», показав, що він є одним з перспективних нішевих аграрних ринків. Незважаючи на невеликі обсяги врожаю проса в Україні (близько 150-200 тис. т. щорічно), країна займає лідируючі позиції з експорту цієї продукції на світовому ринку.

Вирощування проса вигідно в тих районах, де інші зернові страждають від посухи. Просо жаростійке формує високий урожай навіть при високих температурах. Цей злак є страховою культурою і навіть в самі несприятливі роки забезпечує врожайність від 10 ц / га. При дотриманні вимог агротехніки і оптимальної густоти посіву, врожайність складе 15-17 ц / га.

В Україні найбільші обсяги виробництва проса в 2018 р. були в Харківській (133,9 тис. ц) і Дніпропетровській (93,3 тис. ц) областях.

При цьому найбільша врожайність в Черкаській (29,4 ц / га), Хмельницькій (28,9 ц / га), Полтавській (23,1 ц / га), Київської (22,2 ц / га) і Харківській (21,8 ц / га) областях. У Херсонській області валовий збір склав 73,4 тис. ц при урожайності 11,7 ц / га.

За два роки обсяги валового збору культури зменшилися від 227116,95 тис. т у 2016 р. до 73386,60 тис. т у 2017 р. У 2018 р. рівень виробництва проса був вищий на 5,1 % ніж показники 2017 р., а по сільськогосподарських підприємствах – меншим на 3,9 %. Результатом такого зменшення врожайності культури є те, що при значному зростанні площі посівів валовий збір має менші темпи росту.

Дослідження обсягів виробництва проса в Херсонській області показують, що найбільше залежить від природно-кліматичних умов року. Так, 2016 р. є найбільш сприятливим, де 12253,48 тис. га було відведено під посіви проса, а валовий збір сягав 227116,95 тис. т.

Рівень рентабельності реалізації зерна проса збільшився від 17 до 132,8 %. Якщо у 2018 р. виробники одержували -361,3 коп. збитку на кожен гривну витрат на виробництво та реалізацію продукції, то у 2012 р. – -25,7 коп., що пояснює зниження ефективності його виробництва.

У 2018 р. в Херсонській області 58 підприємств вирощували просо, 34 з яких, за статистичними даними, отримали збитки.

Сільськогосподарські підприємства області при реалізації гречки одержують прибутки з рівнем рентабельності за 2016-2018 рр. 54,5; -8,34 та - 15,3 %. Завдяки цим даними, можна зробити висновки, що ця культура є перспективною для подальшого впровадження у виробництва, якщо виробники зуміють забезпечити необхідні технологічні умови її вирощування та будуть впроваджувати перспективні високоврожайні районовані сорти.

Очікується, що виробництво проса скоротиться на 6,5% - до 79 тис. т., при тому, що попит залишається високим. У вересні вироблення пшоняних круп зменшилася лише на 6%. Спостерігається приріст виробництва комбікормів для зростаючого сегмента птахівництва, де просо також затребуване. Оцінка експортного потенціалу ринку проса знижена до 20 тис. т. (-23,9%), а оцінка перехідних запасів – до 21 тис. т. (-19,8%).

Комплекс адміністративних та економічних заходів по регулюванню ринків соціально значущих продуктів харчування, які декларуються Урядом країни, в цілому може забезпечити стабілізацію виробництва і споживання круп'яних культур на рівні, що повністю гарантує продовольчу безпеку держави. Зокрема, позитивну роль повинні відіграти такі регуляторні заходи, як товарні та фінансові інтервенції держави на ринку продуктів споживання, введення адресних дотацій виробникам сільськогосподарської продукції, по якій мають місце різкі цінові коливання, здійснення фінансової підтримки підприємств через механізм здешевлення кредитів.

Література

1. Беленіхіна А.В., Костромітін В.М. Просо: забуті переваги / А.В. Беленіхіна, В.М. Костромітін // Агробізнес сьогодні. – 2012 р. – № 10 (233). – С. 42-44.
2. Беленіхіна А.В., Костромітін В.М. Виробництво проса: підсумки та перспективи. Поширення і властивості. / А.В. Беленіхіна, В.М. Костромітін // Агробізнес сьогодні. – 2012 р. – № 19 (242). – С. 37-38.
3. Баланси сільськогосподарської продукції та продовольства в Україні за 2010-2014 рр. / [Ю.О. Лупенко, О.М. Шпичак, Ю.П. Воскобійник та ін.]. – К.: ННЦ ІАЕ, 2014 – 76 с.
4. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>